

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo
e-post: postmottak@fkd.dep.no

Hardanger, 17.mars 2011

Høyringsvar – framlegg til særskilde tiltak for akvakulturrelatert verksemd i Hardangerfjorden.

Vi viser til høyring om framlegg til særskilte tiltak for akvakulturrelatert verksemd i Hardangerfjorden.

Oppsummering

Hardangerfjord Villfisklag meiner at framlegget til forskrift kan vera eit viktig bidrag til å nå Regjeringa sine mål i **Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring**. Samtidig vil forskrifta og bidra til måloppnåing for øvrige tiltak som er/vert iverksett. Ikkje minst ein viktig føresetnad for å kunne lukkast med **Nasjonalt pilotprosjekt i Hardangerfjorden for strakstiltak for vill laksefisk**. Eit prosjekt initiert av ei rekke forvaltingsetatar og med støtte frå lokalt politisk hald i Hardanger, oppdrettsnæringa og villfiskinteressene.

I høyringsframlegget saknar imidlertid Villfisklaget kriteria for evaluering av tiltaket og ynskjer eit sett av klare styringsparametre for måling av suksess.

Det er og viktig at ein ved innføringa av tiltaket evnar å stimulere til innovasjon og meir miljørette løysingar for produksjon av laksefisk i Hardangerfjordssystemet.

Situasjonen krev særleg fokus

Myndighetene og næringa har dei siste åra sett i verk ei rekke tiltak i eit forsøk på å vinne kontroll over situasjonen i Hardangerfjorden. Eksempel på slike tiltak er:

- Frysvedtaket i 2008
- Koordinert lakselusinnsats i regi av Mattilsynet

- Soneforskrifta for Hardanger og Sunnhordland

Tiltak som alle vitnar om ei brei politisk og forvaltingsmessig erkjenning av miljøproblema i kjølvatnet av eit svært intensivt lakseoppdrett.

Havforskningsinstituttet la i januar 2011 fram rapporten ”**Risikovurdering – miljøverknader av norsk fiskeoppdrett**”. Her konkluderer HI med at grunna lakselus og rømd oppdrettslaks er bærekraftsituasjonen i norsk oppdrettsnæring svært problematisk langs heile kysten og at miljøeffektane av oppdrett ikkje oppfyller måla i regjeringa sin bærekraftsstrategi frå 2009. Særleg er instituttet uroa over utviklinga av multiresistens mot dei mest nytta legemidla mot lakselus og at dette vil forverre stoda for villaks og sjøaure.

Den 4. februar 2011 overleverte Gullestad-utvalet rapporten sin ”**Areal til begjær**” til Fiskeri- og kystministeren. FKD fekk klare råd frå det regjeringsoppnemnde utvalet som har vurdert korleis havbruksnæringa skal kunne nytte sjøareala på ein effektiv måte, med minst mogleg miljøpåverknad. Utvalet går inn for ein vekstpause i norsk oppdrettsnæring og gjer framlegg om å redusere biomasse i områder med vedvarande høge tap for å tilpasse biomassen til området si bæreevne.

”Bærekraftsutfordringene næringen står overfor i flere deler av landet er av et omfang som tilsier at det bør treffes tiltak for å hindre videre negativ utvikling. ... Utvalget vil derfor anbefale at det foreløpig ikke tillates ytterligere vekst verken gjennom tildeling av nye tillatelser eller gjennom generelle økninger av MTB knyttet til allerede gitte tillatelser”.

Store innslag av rømd oppdrettslaks i vassdraga

Resultata av gytefiskteljingar og organisert utfisking i vassdraga gir grunn til større uro enn nokon gong. T.d. i Etnevassdraget, eit nasjonalt laksevassdrag og – laksefjord, der innslaget av rømmingar hausten 2010 var 75 %. Ein auke frå skrekkåret 2009, då andelen var 68 %.

Det er grunn til å minne om at samtlege lakseførande vassdrag i Hardangerfjorden no er stengt for fiske etter laks. I tillegg innførte Fylkesmannen i Hordaland frå og med 2010 fiskeforbod etter sjøaure i vassdraga i midtre Hardangerfjorden. Hovedårsaka til forbodet er dei sterke negative verknadane av lakselus på sjøauren og rømd oppdrettslaks på gyteplassane.

Lokalt næringsliv går årleg glipp av store inntekter

Vestlandsfjordane har ved fleire høve blitt kåra til verdas beste reisemål. I Hardangerfjorden finn ein reiselivsverksemder med sterke og lange tradisjonar. Tradisjonar som m.a. byggjer

på eit historisk rikt lakse- og sjøarefiske. No er vi i ferd med å miste denne utruleg viktige ressursen for Hardangerregionen og grunneigarar og næringsliv går årleg glipp av store inntekter. Det er ei utvikling vi ikkje kan akseptere og som i det siste m.a. har ført til eit ordførarinitiativ for å få på plass ein Nasjonal Pilot Hardangerfjorden.

Etablere miljømål som parametre for måling av suksess

Akvakulturlova sin miljøbestemmelse peikar på at havbruk skal etablerast, vert drive og avviklast på ein miljømessig forsvarleg måte. Utifrå ei heilheitleg vurdering skal føre-var-prinsippet ved risiko for alvorleg eller irreversibel skade på naturmangfaldet verta lagt til grunn. Prinsippet om at "ei samla belastning" skal verta lagt til grunn betyr at påverknaden på eit økosystem vert vurdert utifrå den samla belastninga som økosystemet er eller vil bli, utsett for. Desse prinsippa ligg til grunn i Naturmangfaldslova og gir føringar for praktiseringa av Akvakulturlova.

I framlegget til Hardangerfjordforskrift saknar vi eit sett av styringsparametre i form av fagleg tufta miljømål basert på overvåking av villfisken. Det vil være avgjerande for å vurdere graden av suksess ved gjennomføring av tiltaket å få på plass eit sett av gode miljøparametre. Døme på aktuelle parameter er:

Lakselus

Eksisterande kartleggingar i regi av Havforskningsinstituttet må vidareførast. Det ligg føre ein lang tidsserie, frå 1998, med kartlegging av for tidleg tilbakevandra luseskada sjøaure i dei fleste vassdraga i Hardangerfjorden. Denne kartlegginga har vist seg å gi god overlapping og stort samsvar med andre metodar som bur, garn og trål, nytta for å måle luseomfanget. Villfisklaget meiner at dette arbeidet må halde fram og vil gi eit godt bilde og vil på ein rask og god måte kunne indikere endringar i vilkåra for sjøauren i fjorden.

Innslag av rømd oppdrettslaks på gyteplassen.

Under Villaksutvalget si 10 årsmarkering i mai i 2010 sa Fiskeri- og kystminister Lisbet Berg-Hansen flgd.:

*Innrapporterte rømmingstall for de to siste årene er de laveste på 15 år. Det er gledelig, men jeg slår meg ikke til ro med det. **Det er grunn til å anta at de faktiske rømmingstallene kan være høyere enn statistikken viser. Derfor vil innslaget av rømt oppdrettsfisk på gyteplassene være et bedre måltall for potensiell skadelig effekt. De ulike laksebestandene har trolig ulike tålegrenser og robusthet, og det arbeides med egnede indikatorer for å måle effektene av rømming.***

Hardangerfjord Villfisklag meiner at det i forskrifta må etablerast grenser for innslag av rømd oppdrettslaks i samsvar med tilrådingar frå **Vitenskaplig råd for lakseforvaltning.**

Tiltak for å stimulere miljørette teknologiløysingar

Gjennom forskrifta bør ein stimulere til innovasjon av meir miljørette løysingar for produksjon av laksefisk i Hardangerfjordsystemet. Forskrifta gir eit godt høve til å bidra til ei omlegging i driftsform til eit meir bærekraftig havbruk. T.d. burde ein vurdere å gi løyve til å auke andelen smolt inntil 1 kg utover 20 % produsert i lukka løysingar i sjø innan verkeområdet for forskrifta.

Biomassetak 50.000 tonn

Vi viser til vår uttale i samband med høyringa i 2009 vedkommande biomassetak på 50.000 MTB. Konsekvensen av eit produksjonsvolum i denne storleik er tilstrekkeleg dokumentert historisk. På denne bakgrunn fryktar vi at korkje innføring av Hardangerfjordforskrifta eller øvrige tiltak som er iverksett, vil kunne bety at ein er innanfor ei langsiktig bærekraftig ramme.

Beste helsing
Hardangerfjord Villfisklag

Sven-Helge Pedersen